

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันมีความแตกต่างกันมากเมื่อเปรียบเทียบกับอดีต ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม อย่างไรก็ตามมีสิ่งหนึ่งที่ไม่เปลี่ยนแปลงไม่ว่าสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม จะแปรเปลี่ยนไปอย่างไร นั่นคือ ทุกชีวิตต้องการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขตามอัตภาพ ซึ่งความต้องการที่จำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์ในการดำรงชีวิต ได้แก่ ปัจจัยสี่ คือ มีอาหารบริโภคเพียงพอ มีเสื้อผ้าใช้คุ้มกัน มีบ้านเรือนเป็นที่อยู่อาศัย และมีเจ็บป่วยมีการรักษาพยาบาล ความจำเป็นขั้นพื้นฐานที่กล่าวมานั้นเป็นเพียงขั้นแรกในห้าลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of Needs) ที่ อับราฮัม เอช มาสโลว์ ได้กล่าวไว้ ดังนี้คือ ความต้องการสิ่งจำเป็นในชีวิต (Safety Needs) ความต้องการทางสังคม (Social Needs) ความต้องการชื่อเสียง (Esteem Needs) และความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization Needs) (Abraham H. Maslow, 1954 : 80-91) โดยที่ความต้องการขั้นหนึ่ง เมื่อได้รับการตอบสนองแล้วก็จะมีความต้องการในลำดับขั้นที่สูงกว่าต่อไป ซึ่งคนในบางสังคมอาจมีความต้องการลำดับขั้นที่แตกต่างกันไปสุดแต่ค่านิยมทางสังคม และวัฒนธรรมของสังคมนั้น (สมปราชญ์ จอมเทศ, 2516 : 49)

ในอดีต สังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรมลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวขยาย สมาชิกในครอบครัวอยู่รวมกันประกอบด้วย พ่อแม่ลูก ปู่ย่าตายาย ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ความต้องการในชีวิตเป็นเพียงความต้องการขั้นพื้นฐานที่ไม่สลับซับซ้อน คนในสังคมมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เกื้อกูลกัน ต่างจากสังคมอุตสาหกรรมในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะครอบครัวเดี่ยวมีเพียงพ่อแม่ลูก ซึ่งแยกตัวออกมา ทั้งนี้เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป คนจากภาคเกษตรกรรมเข้ามาทำงานในเมืองซึ่งเป็นแหล่งธุรกิจ และโรงงานอุตสาหกรรม จนกลายเป็นคนจากเกษตรกรรมมาเป็นลูกจ้างในที่สุด ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันดั่งเช่นก่อนลดน้อยลง ทั้งนี้เพราะ

ทุกคนต่างต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด ยิ่งชุมชนหนาแน่นขึ้นเท่าไรความรู้ก็มั่นคงปลอดภัยในชีวิต ซึ่งเป็นความต้องการของมนุษย์ ยิ่งลดลงไปเท่านั้น เนื่องจากสภาพสังคมที่เงินเข้ามามีอิทธิพลนั่นเอง เงินเข้ามามีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นคงให้ชีวิต สร้างฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น แต่จะมีคนจำนวนเท่าไร ที่สามารถสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตและครอบครัว ได้เป็นผลสำเร็จ สมดังปรารถนา เพราะการสร้าง ความมั่นคงให้แก่วิตและครอบครัวนั้น ก็คือ การมีเงินเก็บสะสม เอาไว้ใช้บำบัดความเดือดร้อนทุกข์ยากได้ทันทั่วทั้งที่ เมื่อเกิดเจ็บป่วยจนทำงานไม่ได้ คลอดบุตร ขราภาพ ว่างงาน ฯลฯ (สุตาศิริ วัฒนศัพท์, 2533 : 88) บุญชนะ อุตถากร ได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์ตั้งแต่เกิดมาจนกระทั่งตาย ย่อมผ่านอุปสรรคและปัญหาต่างๆ ของชีวิตซึ่งบางทีก็ต้องขบคิด แก่ใจเอง บางทีก็ต้องพึ่งพาอาศัยบุคคลอื่นหรือรัฐในการช่วยแก้ไขเพื่อจะได้หลุดพ้นอุปสรรค หรือ ความยุ่งยากต่างๆ นั้นได้โดยปลอดภัย อุปสรรคและปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือเรื่องความเจ็บป่วย ซึ่งต้องการการพยาบาลและต้องการยามารักษา นอกจากนั้นก็คือ ต้องการเงินมาใช้จ่ายซื้อหา อาหารบริโภค ซื้อเครื่องนุ่งห่มและที่อยู่อาศัย ตลอดจนซื้อความรู้คือการศึกษา เพื่อจะได้มี ความสามารถในการทำงานทำ เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตรา (กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวง มหาดไทย, 2513 : 1)

อุปสรรคและปัญหาของมนุษย์ดังกล่าวเมื่อเกิดขึ้น รัฐบาลจึงต้องเข้ามาช่วยเหลือ ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เมื่อในที่สุดแล้วมนุษย์ไม่สามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ อย่างไรก็ตามรัฐก็มีขีด จำกัดในการให้ความช่วยเหลือ สุตาศิริ วัฒนศัพท์ (2513) ได้กล่าวในเรื่องเดียวกันนี้ว่ามีคน จำนวนมากไม่สามารถเก็บสะสมเงินไว้ใช้จ่ายยามที่ตนเองประสบกับปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น จึงต้องได้รับความลำบากเดือดร้อนเมื่อไม่สามารถนำเงินมาใช้จ่ายบำบัดความเดือดร้อนได้ การที่ จะรอรับบริการจากรัฐหรือจากบุคคลอื่นจะเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด เพราะรัฐก็มีขีดจำกัดในการ ให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากการให้ความช่วยเหลือของรัฐเป็นการช่วยเหลือแบบให้เปล่า ที่เรียก ว่า "การประชาสงเคราะห์" ซึ่งใช้เงินจากภาษีอากรที่เก็บได้มาเป็นค่าใช้จ่ายในการให้บริการ แก่ประชาชนในรูปของรัฐสวัสดิการ (State Welfare) อย่างไรก็ตามล้าหลังแต่เงินภาษีอากร

ยอมไม่เพียงพอเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับบริการให้แก่ประชาชนซึ่งนับวันจะมีมากขึ้น ประกอบกับการหวังรอรับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนฝูงหรือญาติมิตรก็ตาม นับวันความหวังก็ย่อมลดน้อยลงตามลำดับในสภาพเศรษฐกิจที่เงินมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต ฉะนั้นการรอรับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น หรือจากรัฐจึงไม่อาจเป็นสิ่งที่คาดหวังได้ในสังคมปัจจุบัน การบำบัดความเดือดร้อนทุกข์ยากที่อาจเกิดขึ้น ในภายหน้าที่ดีที่สุดนั่นก็คือ การที่สมาชิกในสังคมร่วมมือกับรัฐในการสร้างหลักประกันให้แก่สังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ โดยการยอมเสียสละเงินจำนวนเล็กน้อยในขณะที่ยังทำงานได้อยู่ อันอาจจะเรียกว่าเป็นการเสียภาษีเฉพาะอย่าง (Specific - Taxes) ซึ่งเรียกเก็บจากประชาชนบางประเภทมาสมทบรวมกัน เข้าไว้เป็นก้อนมอบให้รัฐเป็นผู้ดูแล เพื่อนำมาจัดการใช้จ่ายบรรเทาความเดือดร้อนทุกข์ยากที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการเจ็บป่วย พิกัดชราภาพ คลอดบุตร ตาย หรือว่างงาน ให้บรรเทาหรือหมดสิ้นไป อันเป็นวิธีการเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อสังคมและหมู่คณะซึ่งตนเป็นสมาชิกอยู่ ในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งแห่งสังคมที่มีส่วนสร้างความมั่นคงให้แก่สังคม (Social Security) ขึ้น นั่นคือแนวคิดของการประกันสังคม ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่รัฐใช้เพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่สังคม และแบ่งเบาภาระของรัฐในการให้บริการแก่ประชาชน

การประกันสังคม (Social Insurance) เป็นส่วนหนึ่งของความมั่นคงทางสังคม เป็นการให้หลักประกันอันมั่นคง ในการดำรงชีวิตด้วยการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นระบบร่วมกันเสี่ยงภัยและร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยการออมทรัพย์ในกองทุนประกันสังคม และนำเงินจากกองทุนมาใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล และทดแทนรายได้ที่สูญเสียไปในช่วงที่ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ (สำนักงานประกันสังคม, 2535 : 1) การประกันสังคมได้เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศเยอรมัน สมัยพระเจ้าบิสมาร์ค ได้จัดให้มีพระราชบัญญัติประกันสังคมเกี่ยวกับการเจ็บป่วย ออกมาครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2426 และตามมาด้วยการประกันอุบัติเหตุและโรคจากการทำงาน การประกันการพินิจการ ทูพผลภาพ และการให้ผลประโยชน์ทดแทนผู้อยู่ในความอุปการะของคณงาน การริเริ่มนำระบบประกันสังคมมาใช้ในประเทศเยอรมัน สามารถช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจการเมือง

สังคมได้ ประเทศอื่นๆ ในยุโรปและอเมริกาได้นำไปใช้ด้วย ปัจจุบันมีประเทศประมาณ 140 ประเทศ ได้มีกฎหมายประกันสังคมในรูปแบบต่างๆ (นิคม จันทรวิฑูร, 2533 : 3 - 4)

สำหรับในประเทศไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 - 2529 : 296) กำหนดไว้อย่างชัดเจนเรื่องปัญหาด้านแรงงานและสวัสดิการ กล่าวคือ กำหนดให้มีระบบการประกันสังคม ที่มีส่วนในการเสริมสร้างความมั่นคงและมั่นใจ ในการทำงานให้แก่ลูกจ้าง เมื่อเจ็บป่วยหรือตายอันมิได้เกิดจากการประสบอันตรายเนื่องจากการทำงาน และชราภาพ หรือการให้หลักประกันเมื่อออกจากงาน เพื่อให้ลูกจ้างเกิดความเชื่อมั่นว่าจะไม่เกิดปัญหาการดำรงชีพต่อไปในอนาคต ซึ่งในที่สุดพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ได้ผ่านสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2533 และประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 107 ตอนที่ 161 เมื่อวันที่ 1 กันยายน พุทธศักราช 2533 อาจกล่าวได้ว่ายังไม่อาจถือว่าเป็นกฎหมายใหม่เสียทีเดียว แต่อาจจะนับเป็นกฎหมายฉบับประวัติศาสตร์ได้ เพราะประเทศไทยเคยมีพระราชบัญญัติประกันสังคมมาแล้วตั้งแต่ปี 2497 แต่ไม่เคยมีการนำกฎหมายฉบับนี้ออกมาใช้ซึ่งกล่าวได้ว่าพระราชบัญญัติประกันสังคมฉบับแรกไม่เคยมีผลกระทบใดๆ ต่อสังคมไทย (อภิญา เวชยชัย, 2533 : 13) อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2497 ที่มีได้นำมาใช้ก็ยังคงอยู่ในความคิดของกลุ่มคนที่ต้องการให้มีกฎหมายประกันสังคม ที่มองเห็นความสำคัญ และความจำเป็นของลูกจ้าง ในอันที่จะมีหลักประกันที่ดีให้กับชีวิต โดยได้ต่อสู้ตลอดสามสิบกว่าปีที่ผ่านมา เพื่อให้ได้มาซึ่งกฎหมายประกันสังคม และเป็นผลสำเร็จอย่างจริงจังเมื่อพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ได้ใช้บังคับในปัจจุบัน หลักการประกันสังคมเป็นสิ่งที่ติดต่อชีวิตของลูกจ้างและประชาชนทั่วไป แต่จะสัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใดนั้นเป็นสิ่งที่ต้องติดตามต่อไป

จวบจนปัจจุบันเป็นเวลาสามปีที่มีการบังคับใช้กฎหมายประกันสังคม มีการวิพากษ์วิจารณ์มากมาย ถึงปัญหาการใช้พระราชบัญญัติประกันสังคมฉบับนี้ เพื่อเป็นการหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว และศึกษาถึงคุณค่าจากการใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 งานวิจัยฉบับนี้จึงมุ่งศึกษา เรื่องของการประกันสังคม โดยวิเคราะห์ประเมินผลการใช้พระราช

บัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ว่าโดยแท้จริงแล้วได้สนองตอบต่อประชาชนเป้าหมายหรือไม่ ผลการใช้กฎหมายดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการประกันสังคมเพียงใด ตลอดจนวิเคราะห์ถึงปัญหาอุปสรรคอื่นที่เกิดขึ้นจากการใช้พระราชบัญญัติประกันสังคมด้วย

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาผลการใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ในสถานประกอบการขนาดกลาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือหลักการของการประกันสังคมหรือไม่ เพียงใด

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ในสถานประกอบการที่มีจำนวนลูกจ้างแตกต่างกัน ประเภทกิจการแตกต่างกัน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ ตลอดจนทราบว่าปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อผลการใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรค และข้อบกพร่องต่างๆ จากการใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

1.3 สมมติฐานการศึกษา

1. ผลการใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ในสถานประกอบการขนาดกลาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สอดคล้องกับหลักการของการประกันสังคม

2. ผลการใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ในสถานประกอบการที่มีจำนวนลูกจ้างแตกต่างกัน มีความแตกต่างกัน

3. ผลการใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ในสถานประกอบการ ที่มีประเภทกิจการแตกต่างกัน มีความแตกต่างกัน

4. การศึกษา รายได้ ความรับผิดชอบบุตร และระยะเวลาการทำงาน ของลูกจ้าง มีอิทธิพลต่อผลการใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ในสถานประกอบการขนาดกลาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทราบถึงผลจากการนำพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาใช้ในสถานประกอบการขนาดกลาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

2. ทราบปัญหา อุปสรรค ข้อบกพร่อง จากการใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสำหรับผู้เกี่ยวข้อง ได้นำไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมในโอกาสต่อไป

3. ประโยชน์ในทางวิชาการซึ่งเป็นการขยายพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการประกันสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป

4. เนื่องจากระบบการประกันสังคมได้นำมาใช้ในประเทศไทยอย่างจริงจัง เมื่อไม่นานมานี้ จึงเป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติสำหรับผู้สนใจศึกษาในเรื่องการประกันสังคม ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลเชิงวิชาการสำหรับศึกษาค้นคว้าต่อไปในอนาคต

1.5 สถานที่ทำการวิจัย

งานวิจัยประเมินผลการใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เลือกศึกษาสถานประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้เนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ ดังนี้

ประการแรก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) กำหนดให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองศูนย์กลางภูมิภาคของภาคเหนือตอนบน ซึ่งเป็นหนึ่งในเขตจังหวัดตามแผนที่กำหนดไว้ให้เป็นศูนย์กลางการค้า บริการและอุตสาหกรรมของภาค โดยจะพัฒนาให้เป็นเมืองเศรษฐกิจหลักของภาค

ประการที่สอง ปัจจุบันจังหวัดเชียงใหม่ เป็นเมืองหลักของภาคเหนือ เป็นศูนย์กลางในหลายด้าน เช่น การศึกษา การคมนาคมขนส่ง การท่องเที่ยว การอุตสาหกรรมและการสื่อสาร เป็นต้น ซึ่งเศรษฐกิจของจังหวัดเติบโตอย่างมั่นคงและต่อเนื่อง การขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่ในปี 2533 มีถึงร้อยละ 5 (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่, 2534 : 53)

ประการที่สาม จากการศึกษาเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่มีการขยายตัวเป็นอย่างมาก จึงทำให้เงินทุนหมุนเวียนผ่านระบบธนาคารพาณิชย์มีอัตราเพิ่มขึ้น ในปี 2532 มีการขยายตัวของเงินฝากในอัตราที่สูงสุดในรอบ 24 ปี (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่, 2534 : 162) สำหรับปี 2530 ยอดเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดในจังหวัดเชียงใหม่เมื่อสิ้นปีมีจำนวนทั้งสิ้น 31,654.1 ล้านบาท (เพิ่มขึ้นร้อยละ 40.78) ส่วนสินเชื่อยอดเงินกู้ยืมของสาขาธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นปี 2533 มีจำนวนทั้งสิ้น 31,998.1 ล้านบาท (เพิ่มขึ้นร้อยละ 56.32) (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่, 2534 : 26)

ประการที่สี่ จังหวัดเชียงใหม่มีสถานประกอบการ ณ สิ้นปี 2533 จำนวน 11,191 แห่ง นับเป็นสถานประกอบการที่มีจำนวนมากเป็นอันดับสองรองจากกรุงเทพมหานคร มีคนทำงาน 66,739 คน ซึ่งมีคนทำงานเป็นลำดับที่ 7 รองจากกรุงเทพฯ 5 จังหวัดรอบกรุงเทพมหานครและนครราชสีมา มีนายจ้าง 4,743 คน ซึ่งมีมากเป็นลำดับที่ 2 รองจากกรุงเทพฯ และมีลูกจ้าง 48,787 คน ซึ่งนับเป็นจังหวัดที่มีลูกจ้างมากเป็นอันดับที่ 7 รองจากกรุงเทพฯ 5 จังหวัดรอบกรุงเทพฯ และชลบุรี (สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดเชียงใหม่, 2535 : 2-3)

สำหรับเหตุผลที่เลือกศึกษาเฉพาะเขตอำเภอเมือง เนื่องจากสถานประกอบการส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมือง พิจารณาจากตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 จำนวนสถานประกอบการในเขตอำเภอเมืองและอำเภออื่นๆ ในจังหวัดเชียงใหม่

จำนวนลูกจ้าง	สถานประกอบการใน เขตอำเภอเมือง	สถานประกอบการเขต อำเภออื่นๆ
20 - 49	198	117
50 - 99	49	26
100 - 299	34	14
300 - 499	4	4
500 - 999	2	1
รวม	287	162

ที่มา : ทะเบียนรายชื่อสถานประกอบการปี พ.ศ. 2533 จังหวัดเชียงใหม่ โดยกรมแรงงาน

กระทรวงมหาดไทย

1.6 นิยามศัพท์

1. การประกันสังคม หมายถึง การบริการทางสังคมในระยะยาวแบบหนึ่งที่รัฐเป็นผู้จัดดำเนินการขึ้น เพื่อความมุ่งหมายที่จะให้ความคุ้มครองป้องกันประชาชน มิให้ได้รับความเดือดร้อนในความเป็นอยู่ของชีวิตอันเป็นส่วนรวม และส่งเสริมให้ได้รับความสุขสมบูรณ์ตามควร และตามอัธยาศัย อันเป็นหลักประกันร่วมกัน

2. วัตถุประสงค์การประกันสังคม ในที่นี้ให้หมายถึงหลักการประกันสังคม ซึ่งมีหลักการอยู่ 3 ประการคือ

หลักการแรก หลักการให้ความคุ้มครองประชาชน

หลักการที่สอง หลักการให้ประชาชนได้ช่วยตัวเองด้วยการออม และเสียสละเพื่อส่วนรวม

หลักการที่สาม หลักการวางรากฐานความมั่นคงทางสังคม

3. สถานประกอบการ หมายถึง สถานที่ซึ่งกลุ่มคนรวมตัวกันจัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ มีการกำหนดภารกิจที่กลุ่มคนต้องรับผิดชอบ ทั้งมีการกำหนดความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในการปฏิบัติภารกิจ ทั้งนี้เพื่อบังเกิดผลสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มกัน

4. สถานประกอบการขนาดกลาง หมายถึง สถานประกอบการที่มีจำนวนลูกจ้างตั้งแต่ 20-999 คน ซึ่งกรมแรงงานแบ่งเกณฑ์จำนวนลูกจ้าง ในสถานประกอบการขนาดกลางเป็น 20-49, 50-99, 100-299, 300-499 และ 500-999 (จำนวนลูกจ้าง 1-9 คน จัดเป็นสถานประกอบการขนาดเล็ก และลูกจ้าง 1,000 คนขึ้นไปจัดเป็นสถานประกอบการขนาดใหญ่)

5. กิจการ หมายถึง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของสถานประกอบการ ผลผลิตที่ได้รับอาจอยู่ในรูปของผลิตภัณฑ์ หรือการบริการ ในที่นี้แบ่งประเภทของกิจการเป็น 10 หมวด ดังนี้ หมวดเกษตรกรรม ล่าสัตว์ การป่าไม้และการประมง, หมวดการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน, หมวดการผลิต, หมวดการไฟฟ้า ก๊าซ ประปา, หมวดการก่อสร้าง, หมวดการขนส่ง ขนส่งปลีก ภัตตาคาร โรงแรม, หมวดการขนส่ง สถานีเก็บสินค้า ภัตตาคาร โรงแรม, หมวดบริการการเงิน ประกันภัย อสังหาริมทรัพย์และธุรกิจ, หมวดบริการชุมชน บริการสังคมและบริการส่วนบุคคล และหมวดกิจกรรม ซึ่งมีอาจะระบุประเภทได้

6. ลูกจ้าง หมายถึง ผู้ซึ่งทำงานให้นายจ้างโดยรับค่าจ้าง ไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างไร แต่ไม่รวมถึงลูกจ้างทำงานเกี่ยวกับงานบ้านอันมิได้มีการประกอบธุรกิจรวมอยู่ด้วย